

Insinöörimatematiikka: Diskreetti matematiikka

Demonstraatio 1, 20.2.2025

Älä käytä tehtävissä tekoälyä, vaan omaasi.

1. Olkoot $A = \{1, 2, 3, 4\}$, $B = \{a, b, c, d\}$ ja $C = \{\alpha, \beta, \gamma, \delta\}$, $R : A \rightarrow B$ ja $S : B \rightarrow C$ seuraavasti määritetyjä relaatioita

$$R = \{(1, a), (2, a), (3, c), (4, d)\}, \quad S = \{(a, \alpha), (b, \alpha), (b, \beta), (b, \gamma), (c, \delta)\}.$$

Piirrä relaation R AB -tasoesitys (esim. pikselikuviona) ja nuolikaaviot tehtävän molemmista relaatioista ja selvitä mitkä ovat relaatioiden R ja S määrittely- ja arvojoukot.

2. Muodosta edellisen tehtävän perusteella relaatiot $S \circ R$, R^{-1} , S^{-1} ja $(S \circ R)^{-1}$. Onko jokin edellisissä tehtävissä esiintyvä relaatio funktio?
3. Määritellään joukossa $\{a, b, c, d\}$ binäärinen relaatio

$$R = \{(a, a), (b, b), (c, c), (d, d), (a, b), (a, c), (c, d), (a, d)\}.$$

Piirrä relaation R nuolikaavioesitys. Onko R ekvivalenssirelaatio? Entä osittainen järjestys?

4. Määritellään relaatio $T : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ ehdolla

$$(x, y) \in T \Leftrightarrow |x - y| < 1.$$

Onko T refleksiivinen? Entä symmetrinen? Entä antisymmetrinen? Entä transitiivinen?

5. Osoita, että lukuteoreettinen kongruenssin ekvivalenssiluokkien yhteen- ja kertolasku $\bar{a} + \bar{b} = \overline{a + b}$ ja $\bar{a} \cdot \bar{b} = \overline{a \cdot b}$ ovat riippumattomia edustajan valinnasta. Ohje: On osoitettava, että jos a ja a_1 ovat saman luokan edustajia (siis $a \equiv_n a_1$) ja myös b ja b_1 saman luokan edustajia, niin myös $a + b$ ja $a_1 + b_1$ ovat saman luokan edustajia. Kertolaskua varten on osoitettava, että ab ja a_1b_1 ovat saman luokan edustajia.
6. Merkintä $\mathbb{Z}_5 = \{\bar{0}, \bar{1}, \bar{2}, \bar{3}, \bar{4}\}$ tarkoittaa joukon $\mathbb{Z}$ ekvivalenssiluokkien joukkoa lukuteoreettisen kongruenssin $\equiv_5$ suhteen. Laadi joukolle $\mathbb{Z}_5$ kertotaulu luento-oesimerkin mukaisesti. Voit jättää luokat $\bar{0}$ ja $\bar{1}$ pois kertotaulusta.
7. Olkoon $R = \{(x, y) \mid y = x^2\} \subset \mathbb{R} \times \mathbb{R}$. Etsi jokin esitysmuoto relaatiolle R^{-1} ja hahmottele (taso)kuvaajat sekä R :lle että R^{-1} :lle ja etsi relaatioiden R ja R^{-1} määrittely- ja arvojoukot.
8. Onko edellisen tehtävän relaatio funktio? Entä onko se surjektio? Entä injektio?
9. Etsi sellaiset joukot $A \subset \mathbb{R}$ ja $B \subset \mathbb{R}$, että relaatio $R = \{(x, y) \mid y = x^2\} \subset A \times B$ on bijektiivinen funktio. Ohje: Vrt. luento-oesimerkki funktiosta $\sin$ ja $\sin^{-1}$.